Wybrane celebracje w Roku Liturgicznym

wg Mszału 1962

Użyte oznaczenia:

X – celebrans

D – diakon

S – subdiakon

C – ceremoniarz

A – akolita

T - turyfer

🕇 – krzyż procesyjny

O – ombrelino

Z – zakrystianin

B – ministrant księgi

♪ - śpiewający

♣ - kołatki

🕯 – ministrant Paschału

Spis treści

1	Past	terka 3	
	1.1	Procesja wejścia	
	1.2	Zmiany na Mszy Świętej	
2	Oczyszczenie NMP		
	2.1	Poświęcenie Gromnic i procesja	
	2.2	Zmiany na Mszy Świętej	
3	Pop	ielec 5	
	3.1	Przygotowanie do obrzędów – msza śpiewana	
		3.1.1 Na ołtarzu	
		3.1.2 Na kredensji	
		3.1.3 Na Sedilli	
		3.1.4 W zakrystii	
		3.1.5 Inne	
	3.1	Przygotowanie do obrzędów – msza solenna	
		3.1.1 Na ołtarzu	
		3.1.2 Na kredensji	
		3.1.3 Na Sedilli	
		3.1.4 W zakrystii	
	3.2	Procesja wejścia	
	3.3	Poświęcenie popiołu	
	3.4	Msza Święta	
	3.5	Dodatkowe uwagi ogólne	
	3.6	Użycie plikat	
4	Uro	czyste Requiem 8	
	4.1	Przygotowanie	
	4.2	Pochód do oltarza	
	4.3	Od modlitwy u stopni do sekwencji	
	4.4	Ewangelia	
	4.5	Ofiarowanie	
	4.6	Prefacja i Kanon Rzymski	
	4.7	Od Pater Noster do końca Mszy	
	4.8	Absolucje	

1. Pasterka

1.1 Procesja wejścia

- · W kościele należy wygasić światła.
- Kapłan ubrany w kapę koloru białego bez akompaniamentu organów się do żłóbka ustawionego w prezbiterium. (W tym czasie jeden z usługujących może uderzyć 12 razy w gong)
- Po przyjściu kładzie figurkę Dzieciątka i przykrywa ją welonem. Następnie staje przy krześle wraz z asystą.
- Kantor staje na ambonie i śpiewa Kalendę:

Octavo Kalendas Januarii Luna N.

Innumeris transactis saeculis a creatione mundi, quando in principio Deus creavit caelum et terram et hominem formavit ad imaginem suam;

permultis etiam saeculis, ex quo post diluvium Altissimus in nubibus arcum posuerat, signum fœderis et pacis;

a migratione Abrahæ, patris nostri in fide, de Ur Chaldæorum saeculo vigesimo primo; ab egressu populi Israël de Ægypto, Moyse duce, saeculo decimo tertio;

ab unctione David in regem, anno circiter millesimo;

hebdomada sexagesima quinta, juxta Danielis prophetiam;

Olympiade centesima nonagesima quarta;

ab Urbe condita anno septingentesimo quinquagesimo secundo;

anno imperii Cæsaris Octaviani Augusti quadragesimo secundo;

toto orbe in pace composito, **Jesus Christus**, æternus Deus æternique Patris Filius, mundum volens adventu suo piissimo consecrare, de Spiritu Sancto conceptus, novemque post conceptionem decursis mensibus, in Bethlehem Judæ **nascitur ex Maria Virgine factus homo**:

Tu zapala się światła w kościele.

Nativitas Domini nostri **Jesu Christi** secundum carnem.

- Tu bije się we wszystkie dzwonki (podobnie jak w czasie *Gloria* w trakcie Wigilii Paschalnej) i odzywają się organy.
- Rozpoczyna się śpiew pieśni Wśród Nocnej Ciszy. Kapłan w tym czasie odkrywa figurkę Dzieciątka, nakłada kadzidło do kadzielnicy i okadza figurkę Dzieciątka. Można też teraz przyozdobić żłóbek kwiatami.
- Po zakończeniu śpiewu wszyscy siadają, a kapłan udaje się na ambonę i wygłasza homilię.
- Po homilii kapłan ubiera szaty mszalne koloru białego i rozpoczyna Mszę jak zwykle.

1.2 Zmiany na Mszy Świętej

- Podczas lekcji imię **Jezus** pada dwa razy na oba razy skłaniamy głowę w stronę krzyża
- Jeśli wystarczy ministrantów to robimy lucenarium
- Jest bożonarodzeniowe Communicantes

2. Oczyszczenie NMP

2.1 Poświęcenie Gromnic i procesja

- Do prezbiterium wychodzimy normalnie, kapłan ubrany w białą kapę
- Po *Dominus vobiscum* następuje 5 oracji po czym zasypanie, pokropienie i okadzenie (potrzebny turyfer i ministrant z kropielnicą) ¹
- Świece rozdawane są ministrantom w sposób podobny do przyjmowania Komunii Św. $^{2}\,$
- · Po zakończeniu rozdawania świec następuje ostatnia oracja
- Formuje się procesja z krzyżem i akolitami. Idą w niej wszyscy ministranci, celebrans oraz wierni. Wszyscy mają zapalone świece.
- · Idziemy dookoła kościoła i wracamy do prezbiterium
- · Po powrocie celebrans zakłada biały ornat i wszyscy gaszą gromnice

2.2 Zmiany na Mszy Świętej

- Brak modlitw u stopni ołtarza
- Msza z dnia bez perturbacji
- Zapalamy gromnice na Ewangelię i od Sanctus do końca Kanonu.
- Zaleca się zrobienie lucenarium

 $^{^1\}mathbf{UWAGA}$: może być tak, że celebrans pójdzie pokropić świece wiernych

²w trakcie rozdawania śpiewa się *Pieśń Symeona*

3. Popielec

3.1 Przygotowanie do obrzędów – msza śpiewana

3.1.1 Na ołtarzu

- Mszał otwarty na obrzędy poświęcenia popiołu po stronie epistoły i ustawiony równolegle do krawędzi
- Tablice ołtarzowe na ich właściwych miejscach
- Tacki z popiołem do poświęcenia na stoliku z boku ołtarza lub na ołtarzu po stronie epistoły
- (Kielich ustawiony na rozłożonym korporale, bursa postawiona pionowo po lewej od kielicha, tuż przy dalszej krawędzi obrusu)
- Sześć zapalonych świec
- · Brak dekoracji i kwiatów

3.1.2 Na kredensji

- · Woda święcona w kociołku i aspergil
- Miska
- Dzbanek z wodą
- · Mydło
- Ręcznik
- Ampułki z wodą i winem
- Lawaterz
- Patena
- Dzwonki
- (Kielich okryty welonem naramiennym)
- Lekcjonarz
- Świeca sanctusowa
- Kartki do modlitw u stopni ołtarza

3.1.3 Na Sedilli

- · Fioletowy ornat
- Manipularz

3.1.4 W zakrystii

- · Fioletowa kapa
- · Fioletowa stuła
- Cingulum
- Alba
- · Humerał
- Biret

3.1.5 Inne

• Trybularz z rozpalonymi węgielkami

3.1 Przygotowanie do obrzędów – msza solenna

3.1.1 Na ołtarzu

- Mszał otwarty na obrzędy poświęcenia popiołu po stronie epistoły i ustawiony równolegle do krawędzi
- Tablice ołtarzowe na ich właściwych miejscach
- Tacki z popiołem do poświęcenia na stoliku z boku ołtarza lub na ołtarzu po stronie epistoły
- Sześć zapalonych świec
- Brak dekoracji i kwiatów

3.1.2 Na kredensji

- Woda święcona w kociołku i aspergil
- Miska
- · Dzbanek z wodą
- Mydło
- Ręcznik
- · Ampułki z wodą i winem
- Lawaterz
- Dwie pateny
- Dzwonki
- · Kielich okryty welonem naramiennym
- Lekcjonarz
- Ewangeliarz
- Dwie świece sanctusowe
- Kartki do modlitw u stopni ołtarza

3.1.3 Na Sedilli

- · Fioletowy ornat
- · Manipularz dla kapłana
- Manipularz dla diakona
- (Manipularz dla subdiakona)

3.1.4 W zakrystii

- Dla X
 - Fioletowa kapa
 - Fioletowa stuła
 - Cingulum
 - Alba
 - Humerał
 - Biret
- Dla D
 - Fioletowa dalmatyka lub plikata

- Łódka z kadzidłem
- (Świece dla ceroferariuszy)
- Krzyż procesyjny

- Fioletowa stuła (w przypadku użycia plikaty - szerok stuła tj. zrolowany novusowy ornat)
- Cingulum
- Alba
- Humerał
- Biret
- Dla S
 - Fioletowa tunicella lub plikata
 - Cingulum
 - Alba
 - Humerał
 - (Biret)

3.2 Procesja wejścia

- Standardowa procesja wejścia. Jeśli jest †, idzie on między *A* . *T* niesie trybularz i łódkę. *C*2 idzie w parze z *T*. *X* ubrany jest w fioletową kapę.
- Liturgia może rozpocząć się od kazania (jak w 2019 roku).

3.3 Poświęcenie popiołu

- X udaje się do mszału i odczytuje modlitwy. Towarzyszy mu D i S, jeśli msza jest solenna, oraz C1. W trakcie modlitw powinien podejść T z rozpalonym kadzidłem w trybularzu i łódką oraz jeden z A z wodą świeconą.
- Po odczytaniu modlitw kolejność czynności jest następująca:
 - zasypanie,
 - pokropienie popiołu wodą święconą,
 - okadzenie popiołu.
- Następnie X posypuje głowę popiołem na stopniach ołtarza w kolejności zgodnej z precedencją:
 - sobie, klękając na najwyższym stopniu (jeśli jest inny ksiądz, to on posypuje głowę X),
 - (D i S),
 - księża,
 - klerycy,
 - ministranci.
- Jeśli *X* posypuje sobie sam głowę popiołem, nie wypowiada w tym momencie żadnych słów. Posypując głowę innym *X* wypowiada słowa: *Memento homo quia pulvis es et in pulverem reverteris*.
- Stajemy w parach, jak do komunii.
- Potem *X* udaje się, by posypać głowy ludu.
- Gdy kończy się obrzęd posypania głów popiołem ludowi, AA przygotowują przy kredencji miskę, dzbanek z wodą, ręcznik i mydło. Po umyciu rąk, X wraca do ołtarza i odmawia modlitwę na zakończenie obrzędu.

3.4 Msza Święta

- Po modlitwie, X przebiera się przy sedilli w ornat i zakłada manipularz. Jeśli msza jest solenna, D (i S) ubiera(ją) manipularz(e). Dalej msza toczy się jak zwykle, z następującymi wyjątkami i wskazaniami:
 - Odmawiamy całe modlitwy u stopni ołtarza.
 - Na mszy solennej X odczytuje lekcję i ewangelię cicho.
 - W trakcie śpiewu traktusu na słowa Adiuva nos, Deus salutaris noster klękamy.
 - Uwaga! X nie przyklęka podczas odczytywania traktusu robi to razem ze wszystkimi podczas śpiewu scholi, na środku na pierwszym stopniu.
 - Po modlitwie po komunii jest modlitwa nad ludem. W mszy solennej *D*, po *Oremus X* , obraca się do ludu i śpiewa *Humiliate capita vestra Deo*.
 - Na koniec zamiast Ite, missa est śpiewa się Benedicamus Domino przodem do ołtarza.
 - Ważne: Chór klęczy na oba kolana:
 - * podczas kolekty,

- * od Sanctus do Pax Domini,
- * podczas modlitwy po komunii i modlitwy nad ludem.

3.5 Dodatkowe uwagi ogólne

- Na mszy solennej podczas *Credo*, gdy *D* i *S* stoi w trakcie rozkładania kielicha, chór siada od razu po *X*.
- Na mszy solennej, podczas śpiewu ewangelii skłaniamy się ku ewangeliarzowi. Nie sugerujemy się zachowaniem C1.

3.6 Użycie plikat

- D i S nakładają planeta pliccata przed Mszą Świętą, w zakrystii. D nakłada swój ornat na stułę spoczywającą na lewym ramieniu i spiętą na prawym boku.
- S zdemuje plikatę na czas śpiewu Lekcji, zaś po otrzymanym błogosławieństwie znów ją zakłada.
- D zdejmuje plikatę przed przystąpieniem do śpiewu Ewangelii (przed błogosławieństwem kapłańskim) i zakłada stola latior (na zwykłą stułę), nie całując jej. D pozostaje w szerokiej stule w czasie dalszych obrzędów Mszy Świętej. Gdy, po komunii, przeniesie Mszał na stronę Epistoły, udaje się do kredencji, gdzie zmienia szeroką stułę na podwinięty ornat, w którym pozostaje dalej do końca Mszy.

4. Uroczyste Requiem

4.1 Przygotowanie

- Ołtarz główny:
 - bez kwiatów
 - mszał otwarty
 - katafalk
 - 4 świeczniki z żółtymi świecami
 - przy sedilli dodatkowe dwa miejsca dla akolitów
 - czarne antepedium
- Kredencja:
 - kielich nakryty **czarnym** welonem
 - $\,$ brak welonu naramiennego dla S
 - ampułki
 - lawaterz, ręczniczek
 - dzwonki
 - lekcjonarz/ewangeliarz
 - dwie pateny komunijne
 - dwie świece sanctusowe
 - kociołek, aspergil
 - rytuał
- Zakrystia/kaplica:
 - dla X: humerał, alba simplex, czarne cingulum, czarny ornat, stuła, manipularz, biret
 - dla D: humerał, alba simplex, czarne cingulum, czarna dalmatyka, stuła, manipularz, biret
 - dla S: humerał, alba simplex, czarne cingulum, czarna tunicella, (manipularz), biret
 - czarna kapa
 - krzyż procesyjny
 - trybularz, łódka
 - akolitki (z żółtymi świecami)

4.2 Pochód do ołtarza

• procesja wejścia przebiega w następującym porządku:

$$T C2$$

$$A2 * A1$$
ministranci
$$C1$$

$$S$$

$$D$$

$$X$$

- AA wnoszą zapalone akolitki w procesji wejścia oraz wynoszą po zakończeniu mszy; w czasie mszy akolitki stoją zapalone na kredencji i nie są używane na Ewangelię
- T nie wnosi kadzielnicy w procesji wejścia
- X, D i S oddają birety C1, a następnie przyklękają na jego znak
- · podczas mszy opuszcza się wszystkie pocałunki

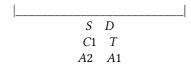
4.3 Od modlitwy u stopni do sekwencji

- C1 daje znak dla asysty do klęknięcia
- następują modlitwy u stopni z pominięciem psalmu 42 Iudica me
- X wstępuje po stopniach ołtarza i go całuje
- · pomija się okadzenie, przejście od razu na Introit
- X kładzie lewą rękę na ołtarzu, a prawą czyni znak krzyża nad otwartym mszałem; czyta Introit
- · cała asysta opuszcza znak krzyża
- X, D, S i C1 recytują Kyrie
- po zakończeniu recytacji D i S stają za X, a jeśli śpiew się przedłuża schodzą krótką drogą do sedilli
- pod koniec Kyrie X, D i S przechodzą na środek
- X całuje ołtarz, śpiewa pozdrowienie i razem z D i S przechodzą na stronę lekcji
- podczas kolekty, od Dominus Vobiscum aż do Amen, cała asysta niższa klęczy
- pod koniec oracji C1 zabiera z kredencji lekcjonarz i przekazuje go S
- C1 i S przyklękają na osi ołtarza i odchodzą na miejsce śpiewania lekcji, gdzie C1 staje po lewej stronie S (bliżej osi ołtarza)
- D zajmuje miejsce przy mszale
- S śpiewa lekcję, którą X czyta cicho w mszale
- S wraca z C1, przyklękają na osi ołtarza
- C1 odbiera lekcjonarz, S nie podchodzi po błogosławieństwo, tylko razem z D stają jak na Introit
- X recytuje sekwencję, C1 asystuje przy mszale
- po zakończeniu recytacji asysta wyższa schodzi krótką drogą do sedilli
- około słów Qui Mariam absolvisti, na znak C1 wracają do ołtarza przyklękając na środkui
- X wchodzi po stopniach i staje pośrodku ołtarza

4.4 Ewangelia

- C1 podaje D ewangeliarz
- w tym czasie S wchodzi na suppedaneum po stronie lekcji, skąd zabiera mszał i wraca z nim przed stopnie, po lewej stronie D
- D i S przyklękają i wchodzą po stopniach, każdy na swoją stronę
- S stawia mszał po stronie ewangelii, a D kładzie ewangeliarz na środku ołtarza
- w tym czasie przed ołtarzem ustawiają się A1, A2 (bez akolitek), T (bez kadzielnicy) oraz C1
- S schodzi przed stopnie i zajmuje miejsce w pierwszym rzędzie po stronie ewangelii

• *D* klęka na skraju suppedaneum, na prawo od *X* i odmawia *Munda cor meum*, następnie wstaje, zabiera ewangeliarz, skłania się i nie prosząc o błogosławieństwo schodzi przed stopnie po stronie lekcji; porządek wygląda następująco:

- wszyscy przed stopniami przyklękają i odchodzą na miejsce proklamacji ewangelii, gdzie ustawiają się jak zwykle
- pomija się okadzenie, D rozpoczyna śpiew Ewangelii
- · po zakończeniu proklamacji nie okadza się celebransa
- S oddaje ewangeliarz C1
- wszyscy wracają przed ołtarz w tym samym porządku
- na znak C1 przyklękają i wracają na swoje miejsca: D i S na stopniach za X, AA do kredencji, T idzie przygotować kadzielnicę (która powinna być rozpalona już wcześniej), a C1 odnosi ewangeliarz na kredencję i staje na swoim miejscu
- w tym miejscu liturgii nie przewiduje się kazania

4.5 Ofiarowanie

- X całuje ołtarz i śpiewa Dominus vobiscum oraz Oremus
- D wchodzi na suppedaneum i staje po prawej stronie X (bez przyklęknięcia)
- S i C1 przyklękają na środku i odchodzą do kredencji
- *S* bierze kielich przykryty welonem i bursą, i zanosi go na ołtarz, sam jednak nie zakłada welonu naramiennego, gdyż nie trzyma pateny
- D rozkłada korporał na ołtarzu, S rozbiera kielich
- A1 przynosi na ołtarz ampułki, odbiera od S welon kielichowy i odnosi go na kredencję
- \bullet jeśli może, Snalewa wody do kielicha, jeśli nie, robi to $D\!,$ w obu przypadkach jednak nie prosząc Xo błogosławieństwo
- A1 zabiera ampułki z ołtarza na kredencję
- T przychodzi z rozpaloną kadzielnicą i łódką
- S nie trzyma pateny, więc przechodzi na lewą stronę X, przyklękając na środku na najniższym stopniu
- D chowa patenę pod korporałem, jak na mszy śpiewanej
- następuje okadzenie; C1 odbiera łódkę od Ti razem wchodzą po stopniach
- C1 podaje łódkę D, następuje zasypanie
- D oddaje łódkę C1, a odbiera kadzielnicę od T
- C1 i T schodzą ze stopni
- okadzenie ołtarza przebiega jak zwykle
- C1 przechodzi na stronę ewangelii i w odpowiedniej chwili ściąga z ołtarza mszał, po okadzeniu odnosi go i zostaje przy mszale
- po okadzeniu ołtarza okadzony zostaje jedynie X (przez D i S)
- Twynosi kadzielnicę bez dalszych okadzeń, idzie na środek i czeka aż dołączą do niego ceroferariusze wraz z C2

- C2 wyprowadza ceroferariuszy (dwóch lub czterech), którzy idą przygotować pochodnie przyklękają parami na środku i odchodzą
- D i S stają w linii za X (jak na oracje)
- AA dokonują obmycia rąk X (lavabo)
- X, D i S przechodzą na środek, wciąż stojąc w linii
- D odpowiada na Orate, fratres

4.6 Prefacja i Kanon Rzymski

- · następuje prefacja
- pod koniec prefacji C1 skłania się do D i S, po czym odchodzi od mszału i idzie na swoje miejsce
- D i S wchodzą na suppedaneum i pochyleni recytują Sanctus razem z X (D po prawej, S po lewej przy mszale)
- po zakończeniu recytacji D i S stają na stopniach za X i przyklękają
- D przechodzi na stronę ewangelii i asystuje przy mszale
- S zostaje przed najniższym stopniem i stoi tam ze złożonymi rękami
- do ołtarza przychodzą C2, T oraz ceroferariusze
- przyklękają na środku, T odchodzi do kredencji, a C2 na swoje miejsce
- w czasie Kanonu Rzymskiego cała asysta niższa klęczy od zakończenia recytacji *Sanctus* aż do końcowego *Amen*, dlatego na znak *C*2 wszyscy klękają na oba kolana, w tym ceroferariusze na środku
- ullet na słowa Quam oblationem D schodzi na środek, przyklęka i przechodzi na prawą stronę X
- w tym czasie *S*, nie przyklękając, przechodzi wzdłuż stopni na stronę lekcji, gdzie odbiera przy kredencji zasypaną kadzielnicę od *T*, a następnie klęka na najniższym stopniu; *C*1 klęka w tym samym momencie
- podczas podniesienia S okadza Najświętszy Sakrament
- po konsekracji D wraca do mszału na lewą stronę X, z przyklęknięciami po obu stronach, natomiast S oddaje kadzielnicę T i wraca na środek, gdzie przyklęka i stoi aż do Pax Domini sit semper vobiscum
- jak zwykle po słowach Nobis quoque peccatoribus D przyklęka przy mszale, przechodzi na prawą stronę X i znów przyklęka
- C1 przechodzi na środek, przyklęka (za plecami S) i zajmuje miejsce przy mszale, gdzie znów przyklęka (równocześnie z D)
- po zakończeniu Kanonu wszyscy wstają na znak C2
- ceroferariusze przyklękają na środku razem z C2 i T, a następnie razem z nimi wychodzą

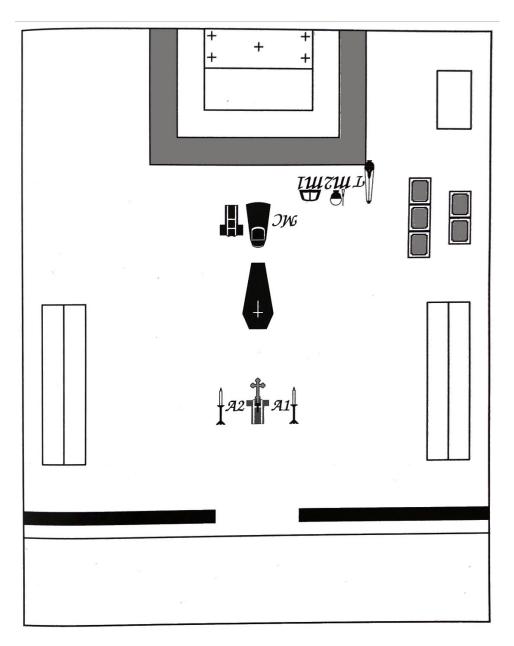
4.7 Od Pater Noster do końca Mszy

- X rozpoczyna śpiew Pater noster, D przyklęka, schodzi na stopień za X i tam znów przyklęka
- na słowa *Et dimitte nobis D* przyklęka, wraca na prawą stronę *X* i bez pocałunku podaje mu patenę; w tym czasie *S* pozostaje na swoim miejscu
- na słowa *Pax Domini sit semper vobiscum S* i *C*1 przyklękają, a następnie *S* zajmuje miejsce przy mszale, *C*1 zaś odchodzi na swoje miejsce
- X, D i S recytują Agnus Dei w zmienionej formie, stąd nie biją się w pierś
- opuszcza się przekazanie pocałunku pokoju, więc po zakończeniu recytacji D i S zamieniają się miejscami przyklękając przed i po
- C2, Ti ceroferariusze wracają do ołtarza i razem z pozostałymi ministrantami formują procesję komunijną

- C1 daje znak do przyklęknięcia, a następnie do klęknięcia
- · następuje komunia wiernych
- po komunii A1 zanosi na ołtarz ampułki, a po ablucjach je zabiera
- D bierze mszał, który przenosi na stronę lekcji, S bierze palkę, którą przenosi na stronę ewangelii, przyklękają na środku na swoich stopniach
- A2 zanosi welon kielichowy na stronę ewangelii i podaje go S
- *C*1 przechodzi do mszału
- S odnosi kielich na kredencję
- X, D i S stają w jednej linii, następuje Communio, wezwanie (na środku) i pokomunia (znów po stronie lekcji)
- · C1 zamyka mszał
- X, D i S wracają na środek, X całuje ołtarz i śpiewa Dominus vobiscum
- D wciąż zwrócony w stronę ołtarza śpiewa Requiescant in pace, na co odpowiada się Amen
- X odmawia *Placeat*, pomija się błogosławieństwo i Ostatnia Ewangelię, ponieważ następują absolucje

4.8 Absolucje

- X, D i S odchodzą do sedilli
- Z przynosi z zakrystii czarną kapę
- D i S z pomocą Z asystują X przy zdejmowaniu ornatu i manipularza oraz zakładaniu kapy
- D i S zdejmują manipularze z pomocą AA
- AA biorą akolitki, krucyferariusz podaje krzyż procesyjny S
- M1 bierze rytuał, M2 bierze kropidło
- T przychodzi z kadzielnicą
- S trzymając krzyż staje z AA u wezgłowia katafalku, pozostawiając odstęp
- M1, M2 oraz T stają przy stopniach ołtarzowych po stronie lekcji, zwróceni w stronę nawy
- X staje w nogach katafalku, mając D po swojej prawej, a C1 po lewej stronie, zwróceni w stronę nawy (patrz Rys. 4.1)
- ponieważ nie ma ciała, opuszcza się modlitwę Non intres
- schola rozpoczyna śpiew responsorium Libera me
- podczas powtórzenia pierwszego wersetu następuje zasypanie kadzidła
- T oraz C1 przechodzą razem na stronę ewangelii
- T podaje łódkę D i podnosi kadzielnicę do zasypania
- D prosi Benedicite, Pater reverende
- *X* zasypuje 3 razy, błogosławiąc w zwykły sposób (bez pocałunków)
- T odbiera łódkę i wraca z kadzielnicą na swoje miejsce
- C1 wraca na lewą stronę X
- po responsorium śpiewa się dialog Kyrie, eleison
- M1 podchodzi z rytuałem, staje na prawo od X, przed D
- X zwraca się do zgromadzonych i wspólnie recytują Ojcze nasz

Rys. 4.1. Ustawienie przy katafalku

- M1 odchodzi, podchodzi M2 z kropidłem, które podaje ${\cal D}$
- D bez pocałunków podaje kropidło X
- D trzyma prawą połę kapy, X zaś kropi katafalk najpierw trzykrotnie z prawej strony (od strony ewangelii), nie zatrzymując się
- przechodząc przed krzyżem X lekko się skłania, a D przyklęka
- Xkropi katafalk trzykrotnie z lewej strony, również się nie zatrzymując
- po powrocie przed ołtarz obaj przyklękają przed Najświętszym Sakramentem
- ustawiają się na powrót przed katafalkiem, X oddaje kropidło D, a ten M1
- M1 odchodzi z kropidłem, podchodzi T z kadzielnicą
- T podaje kadzielnicę D, a ten X
- okadzenie następuje analogicznie do pokropienia
- podchodzi M1 z rytuałem, X śpiewa wezwania oraz modlitwę Absolve

- Xprawą ręką czyni znak krzyża nad katafalkiem i śpiewa wezwania
- na zakończenie śpiewa się antyfonę Salve, Regina
- S oddaje krzyż krucyferariuszowi
- ustawia się procesja do wyjścia, w porządku analogicznym jak na wejście